כרטיס ניווט

כותבים טקסט אחד משני מקורות

מה השאלה הגדולה?

על מה כותבים, ולמי? כותבים את השאלה בראש הדף.

מקור א'

מקור ב'

1 קוראים ומסמנים

מסמנים רק מה שעונה על השאלה: ● עיגול במקור א', ■ ריבוע במקור ב'.

2 בוחרים שאלות קטנות

שתיים או שלוש שאלות שהטקסט שלכם יענה עליהן. למשל: מה הוא אוכל?

3 ממלאים את טבלת המפגש

שורה לכל שאלה קטנה, עמודה לכל מקור. ואז בודקים: משותף, שונה, או רק באחד?

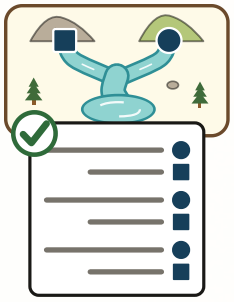
4 כותבים: פסקה לכל שאלה קטנה

פתיחה: מציגים את הנושא ואת המקורות.

פסקאות: אחת לכל שאלה קטנה, ובכל אחת שני המקורות.

סיום: מה גיליתי כשקראתי את שניהם יחד?

פסקה לכל שאלה קטנה, לא פסקה לכל מקור.

נהר אחד

שני נחלים שלא נפגשו

גשרים בין המקורות

אפשר לפתוח בהן משפט.

כשדומה: גם · בנוסף · בדומה ל...

כמו ש... · בשני המקורות

כששונה: לעומת זאת · ואילו · בניגוד ל...

ומאיפה המידע: לפי המקור הראשון · לפי המקור השני

5 קוראים שוב, בקול

מקשיבים: שני המקורות נפגשים בכל פסקה? מתקנים מה שלא ברור.

הטקסט שלי: נהר אחד

כרטיס ביקורת כתבתם? מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט. מה שנשאר בלי סימן, זה מה שחסר.

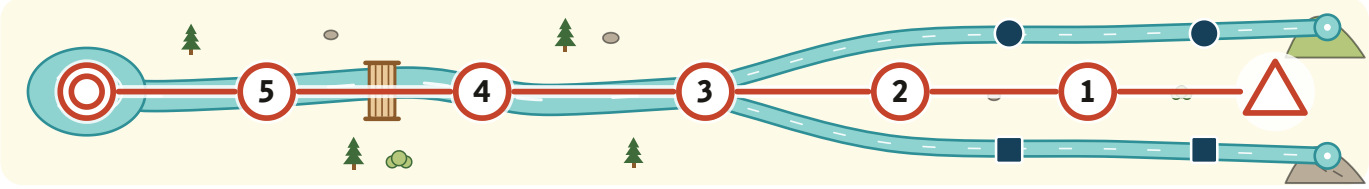
- ☐ 1 בכל פסקה שילבתי את שני המקורות.
- ☐ 2 כתבתי במילים שלי, ולא העתקתי.
- ☐ 3 השתמשתי במילים שמראות מה דומה ומה שונה.
- ☐ 4 יש פתיחה, ויש סיום שמספר מה גיליתי.

סטודיו חוט מחשבה
hut-mahshava.pages.dev

גוזרים לאורך הקו המקווקו ומדביקים במחברת.

כרטיס ניווט משני מקורות לטקסט אחד

פסקה לכל שאלה קטנה, לא פסקה לכל מקור.

השאלה הגדולה	קוראים ומסמנים	שאלות קטנות	טבלת המפגש	כותבים	קוראים בקול	נהר אחד
על מה? ולמי?	● במקור א' ■ במקור ב'	שתיים או שלוש	משותף? שונה? רק באחד?	פתיחה, פסקה לכל שאלה קטנה, וסיום	ומתקנים	כרטיס ביקורת

גשרים בין המקורות

כשדומה: גם · בנוסף · בדומה ל... · כמו ש... · בשני המקורות

כששונה: לעומת זאת · ואילו · בניגוד ל...

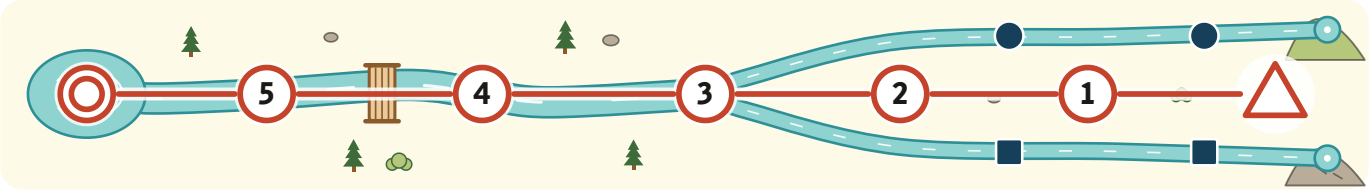
ומאיפה המידע: לפי המקור הראשון · לפי המקור השני

כרטיס ביקורת מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט.

1 ☐ שני המקורות בכל פסקה	2 ☐ במילים שלי	3 ☐ מה דומה ומה שונה	4 ☐ פתיחה וסיום

כרטיס ניווט משני מקורות לטקסט אחד

פסקה לכל שאלה קטנה, לא פסקה לכל מקור.

השאלה הגדולה	קוראים ומסמנים	שאלות קטנות	טבלת המפגש	כותבים	קוראים בקול	נהר אחד
על מה? ולמי?	● במקור א' ■ במקור ב'	שתיים או שלוש	משותף? שונה? רק באחד?	פתיחה, פסקה לכל שאלה קטנה, וסיום	ומתקנים	כרטיס ביקורת

גשרים בין המקורות

כשדומה: גם · בנוסף · בדומה ל... · כמו ש... · בשני המקורות

כששונה: לעומת זאת · ואילו · בניגוד ל...

ומאיפה המידע: לפי המקור הראשון · לפי המקור השני

כרטיס ביקורת מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט.

1 ☐ שני המקורות בכל פסקה	2 ☐ במילים שלי	3 ☐ מה דומה ומה שונה	4 ☐ פתיחה וסיום

טבלת המפגש

מתכננים לפני שכותבים: מה אומר כל מקור?

שם: _____

△ מה השאלה הגדולה?

השאלה שלי: _____

● **מקור א':** _____ ■ **מקור ב':** _____

② ③ שאלות קטנות, וטבלת המפגש

שאלה קטנה	● מה אומר מקור א'	■ מה אומר מקור ב'	מקיפים אחד	מה אכתוב בפסקה
שאלה קטנה 1			○ משותף ○ שונה ○ רק באחד	
שאלה קטנה 2			○ משותף ○ שונה ○ רק באחד	
שאלה קטנה 3 רשות			○ משותף ○ שונה ○ רק באחד	

פסקה לכל שאלה קטנה, לא פסקה לכל מקור.

④ פתיחה וסיום

פתיחה: מציגים את הנושא ואת שני המקורות

_____

_____

_____

סיום: מה גיליתי כשקראתי את שניהם יחד?

_____

_____

_____

⑤ קוראים שוב, בקול

☐ קראתי בקול ותיקנתי

כרטיס ביקורת כתבתם? מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט. מה שנשאר בלי סימן, זה מה שחסר.

1 ☐ שני המקורות בכל פסקה	2 ☐ במילים שלי	3 ☐ מה דומה ומה שונה	4 ☐ פתיחה וסיום

דוגמה: מפגש נחלים

שני מקורות קצרים, וטקסט אחד שנכתב משניהם.

● **מקור א': ערך באנציקלופדיה לילדים**

התמנון הוא בעל חיים ימי בלי עצמות. יש לו שמונה זרועות, ועל כל זרוע הרבה כפות יניקה, שבעזרתן הוא נאחז בסלעים ותופס טרף. התמנון אוכל בעיקר סרטנים, צדפות ודגים קטנים. כשהוא בסכנה, הוא יכול להחליף צבע תוך רגע ולהיראות כמו הסלע שלידו. אם זה לא עוזר, הוא מתיז ענן של דיו כהה ונמלט במהירות. לתמנון יש שלושה לבבות, והדם שלו כחול. חוקרים גילו שהוא לומד מהר, ושהוא פותר משימות מסובכות.

■ **מקור ב': מהיומן של צוללנית**

שבת, מוקדם בבוקר. צללנו ליד הסלעים שבחוף. ליד פתח של מאורה מצאתי ערימה של קונכיות ריקות ושריונות של סרטנים, שאריות מהארוחות של התמנון. פתאום ראיתי אותו: הוא היה חום אדמדם, ושנייה אחר כך נעשה אפור כמו האבן. כשהתקרבתי, הוא לא התיז דיו, אלא נדחק לתוך סדק צר בסלע. אין לו עצמות, ולכן הוא עובר כמעט בכל חור. המדריך סיפר שבאקווריום אחד תמנון למד לפתוח צנצנת עם מכסה, כדי להוציא סרטן מתוכה.

נהר אחד: הטקסט על התמנון

פתיחה

התמנון הוא בעל חיים ימי עם שמונה זרועות. קראתי עליו בשני מקורות: ערך באנציקלופדיה, ויומן של צוללנית.

שאלה קטנה 1: מה הוא אוכל?

● ■ לפי שני המקורות, התמנון אוכל סרטנים ובעלי חיים עם קונכיות.

■ בנוסף, לפי היומן, ליד המאורה שלו נשארת ערימה של קונכיות ריקות.

שאלה קטנה 2: איך הוא נשמר מסכנה?

● ■ בשני המקורות מסופר שהתמנון מחליף צבע ונראה כמו הסלע. ● לפי האנציקלופדיה, אם זה לא עוזר הוא מתיז דיו ונמלט, ■ ואילו התמנון שהצוללנית ראתה לא התיז דיו, אלא נדחק לסדק צר בסלע.

שאלה קטנה 3: עד כמה הוא חכם?

● לפי האנציקלופדיה, התמנון לומד מהר ופותר משימות מסובכות. ■ גם ביומן יש דוגמה: תמנון באקווריום למד לפתוח צנצנת עם מכסה.

סיום

רק כשקוראים את שני המקורות יחד רואים שלתמנון יש יותר מדרך אחת להינצל: להחליף צבע, להתיז דיו, או להידחק לסדק צר.

עוצרים בדרך: מוצאים בטקסט מילה שמראה דמיון, ומילה שמראה שוני.

זוגות מקורות לתרגול

בוחרים נושא, מוצאים או כותבים שני מקורות קצרים, ויוצאים לדרך.

- ● ■ **הדורבן:** ערך, וסיפור של מטיילת
- ● ■ **החצב:** ערך, ויומן תצפית של הכיתה
- ● ■ **העגורים:** כתבה, ותמונה עם כיתוב
- ● ■ **ארוחת בוקר:** עלון של האחות, וסקר בכיתה
- ● ■ **הדבורה:** כתבה, וראיון עם כורן
- ● ■ **הירח:** ערך, ויומן תצפית בלילה
- ● ■ **משחקי חצר פעם:** שיחה עם סבתא, ואתר
- ● ■ **הספרייה:** ראיון עם הספרנית, וכתבה

למורה

מתאים לכיתות ה'-ו'

עוד דפים ומתנות
בעמוד הפייסבוק שלנו

איך משתמשים

1. תולים את כרטיס הניווט בכיתה, ומדביקים את חצי הכרטיס במחברת (לאורך הדף).
2. בפעם הראשונה מדגימים מול הכיתה, עם הדוגמה של התמנון: חושבים בקול, מסמנים, וממלאים יחד את טבלת המפגש.
3. בפעם השנייה עובדים בקבוצות של ארבעה, על זוג מקורות חדש. כל קבוצה ממלאת טבלה אחת.
4. בפעם השלישית כל אחד ואחת כותבים לבד, עם הטבלה וכרטיס הביקורת.
5. כרטיס הביקורת: מסמנים ✓ ליד כל מה שיש בטקסט. מה שנשאר בלי סימן מראה מה עוד חסר.

התאמות

- למי שנוח להם צעד קטן יותר: שתי שאלות קטנות בלבד, ומקורות קצרים עוד יותר.
- בזוגות, מתחלקים: מקור אחד לכל אחד מבני הזוג, ואז נפגשים בטבלה.
- למי שרוצים אתגר: שלוש שאלות קטנות, ומשפט שמסביר מה מגלים רק כשקוראים את שני המקורות יחד.

הסימנים בכרטיס

- משולש: יציאה
- עיגול עם מספר: נקודת ציון, 1 עד 5
- עיגול כפול: סיום
- עיגול מלא: מקור א'
- ריבוע מלא: מקור ב'

גם בהדפסה בשחור לבן הכול ברור: מבדילים לפי הצורה, לא לפי הצבע.

מילות הקישור כתובות על קרשים של גשר, כי הן מחברות בין המקורות. בטקסט הדוגמה הן לא מסומנות: שם התלמידים מוצאים אותן בעצמם.

מה אומר המחקר

- כותבים צעירים נוטים לעבוד מקור אחרי מקור: פסקה על הראשון, אחריה פסקה על השני, ושום דבר לא מחבר ביניהן. מכאן הכלל שבכרטיס: פסקה לכל שאלה קטנה (מטאוס וסולה, 2009; ון אוקנבורג ועמיתים, 2019).
- מה עבד בכיתה ו': קודם המורה מדגימה בקול, אחר כך כותבים יחד, בקבוצות של ארבעה, ובסוף כל אחד ואחת לבד. מי שלמדו כך כתבו טקסטים טובים יותר, וחזרו אל המקורות בזמן הכתיבה (מרטינס ועמיתים, 2015).
- טבלה שמעמידה את שני המקורות זה מול זה, לפי שאלה משותפת, הייתה מהדרכים שעבדו הכי טוב (קירקפטריק וקליין, 2009, כפי שמתואר בסקירה).
- הטבלה עוזרת לחשוב, אבל היא לא המטרה: כשרק רשמו הערות עלו יותר רעיונות, והכתיבה עצמה לא השתפרה. לכן בסיום שואלים: מה גיליתי כשקראתי את שניהם יחד?

מפתח לדף הדוגמה

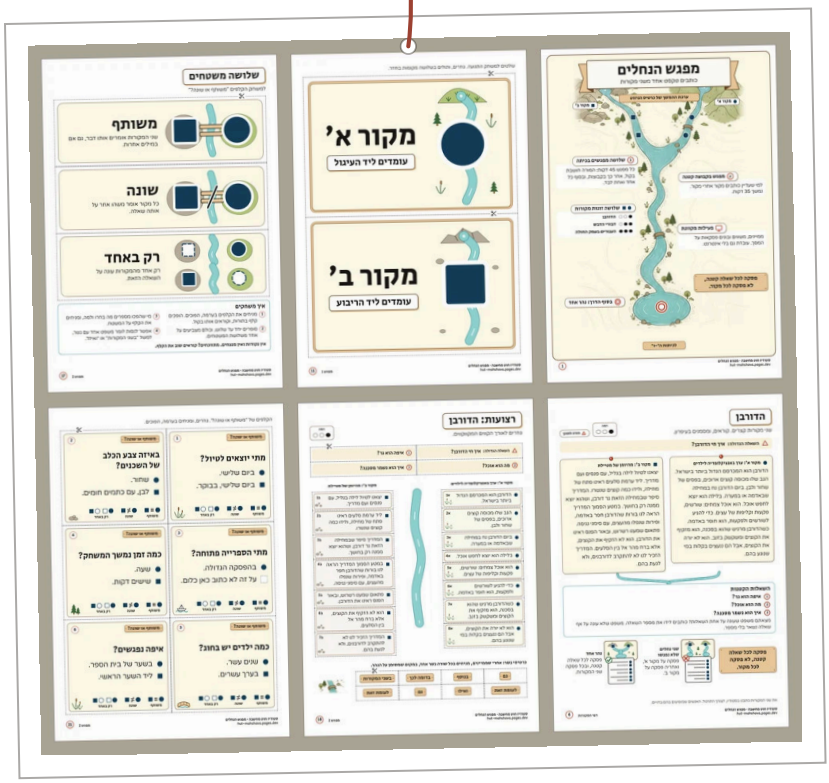
- בכל פסקה בטקסט יש גם עיגול וגם ריבוע, כלומר מידע משני המקורות. הסימן מופיע בתחילת כל משפט.
- מילים של דמיון: בשני המקורות, בנוסף, גם. מילה של שוני: ואילו (באנציקלופדיה דיו, ביומן סדק בסלע). מאיפה המידע: לפי.
- מה מגלים רק כשקוראים את שניהם יחד: הדיו מופיע רק במקור א, והסדק רק במקור ב'. רק יחד רואים שלתמנון יש כמה דרכים להינצל.

■ ● מותר להדפיס ולצלם לשימוש בכיתה ובבית. בבקשה לא למכור.
כרטיס ניווט, כתיבה ממזגת. מתנה מסטודיו חוט מחשבה.

רוצים להמשיך?

אחרי כרטיס הניווט אפשר להמשיך עם ערכת ההמשך, לכיתות ה׳-ו׳:

מפגש הנחלים, ערכת ההמשך לכרטיס הניווט

הכרטיס מראה את הדרך, והערכה מלמדת אותה: שלושה מפגשים לכיתה ומפגש לקבוצה קטנה, עם שלושה זוגות מקורות מוכנים. ממיינים רצועות משפטים, משווים, ורק אז כותבים. יש גם פעילות מקוונת לזוגות או ללוח החכם.

לכרטיס הערכה בחנות

סורקים את הקוד, או לוחצים על הכתובת:

hut-mahshava.pages.dev/chanut/#p-nechalim